

Una escola inclusiva, una escola per a tothom

Aquest mes de desembre se celebra el 69è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, la qual és precursora de les primeres idees sobre l'escola inclusiva i la universalitat de l'educació per a tothom. A l'article 26 de la Declaració es pot llegir: *"Tota persona té dret a l'educació. L'Educació es dirigirà al desenvolupament ple de la personalitat humana i a reforçar el respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals."* Dit d'una altra forma, l'escola inclusiva és una escola per a tothom, siguin quines siguin les seves singularitats educatives, on s'educa per a la vida, és a dir, en la vivència quotidiana dels valors, les actituds i emocions, i no només s'hi treballen els coneixements derivats de les assignatures.

A Catalunya, el model d'escola inclusiva ha estat reforçat recentment amb l'aprovació del **Decret 150/2017, de 17 d'octubre**, que regula l'atenció educativa de l'alumnat dins d'un sistema educatiu inclusiu i que se centra, no només en els alumnes amb necessitats especials, sinó que posa l'èmfasi en la totalitat dels alumnes, ja que tots tenen necessitats educatives diferents. Aquest decret proposa fer-ho amb mesures universals, adaptades i intenses segons el grau de necessitat dels alumnes i un treball en xarxa dels diversos agents que participen en l'educació: des de l'escola i les famílies fins als serveis de salut, justícia o afers socials.

Fer de la inclusió educativa una realitat i portar-la a les aules ha estat sempre un objectiu a les escoles Garbí Pere Vergés. El nostre model educatiu es basa en entendre l'educació com un dret universal per a tothom, siguin quines siguin les seves necessitats. Aquesta diversitat és un valor intrínsec i essencial de la societat, que l'enriqueix profundament. Per tant, educar en la diversitat és educar en

valors com la tolerància, la llibertat i el respecte a la pluralitat; cal, doncs, **personalitzar els recorreguts d'aprenentatge dels nostres alumnes.**

En aquest sentit, el mestre Pere Vergés, pedagog del moviment de l'Escola Nova, director de l'Escola del Mar i fundador de les nostres Escoles Garbí Pere Vergés, considerava que *"l'escola ha de proporcionar un ambient on [la persona] es pugui desenvolupar espontàniament i en un pla d'iniciativa i així descobrir la seva manera de ser, i amb el temps, per encarrilar les seves aptituds i manifestacions afectives específicament i particularment en el futur"*. Així, es defineixen els tres eixos que agrupen les finalitats educatives del nostre projecte pedagògic: pensar, sentir i estimar. **En un entorn inclusiu i divers com el nostre, l'escola és per a tothom i tots els alumnes es desenvolupen de forma integral, capaços de pensar, sentir i estimar, com a futurs ciutadans del món amb els seus drets, deures i responsabilitats envers ells mateixos i la comunitat. I es per això que a la nostra Ciutat-Escola els alumnes desenvolupen càrrecs dins de l'organització de l'escola i participen en la vida democràtica** a través dels òrgans de govern, tot fomentant el treball en equip i oferint-los una gran diversitat d'activitats que tenen en compte els seus interessos i capacitats. També l'aprenentatge-servei és una de les pràctiques educatives inclusives que es desenvolupen a les nostres escoles. Es tracta de combinar l'experiència educativa amb la participació en un servei que cobreix alguna necessitat real de la comunitat. Això permet assignar a cada alumne un paper protagonista, on cadascú aporta el seu bagatge de competències i destreses i se sent part de la comunitat social.

La comunitat educativa ha d'avaluar i replantejar les pràctiques docents per garantir una educació inclusiva i de qualitat.

En la revisió del nostre projecte pedagògic, que rep el nom

Nausica, s'ha donat pas a l'aprenentatge per projectes. **L'aprenentatge per projectes permet flexibilitzar el currículum, contextualitzar competències i habilitats i atorgar a l'alumne un rol actiu en el seu procés d'aprenentatge.** L'heterogeneïtat dels grups, al mateix temps, constitueix l'escenari ideal per treballar els valors socials i generar espais on els alumnes puguin participar i sentir-se part del grup des de la seva singularitat. L'aprenentatge per projectes permet abordar la vida com a objecte d'estudi. Aquesta és complexa, i per tant, els reptes que ens proposa s'han d'abordar necessàriament des d'un vessant, com a mínim, interdisciplinari. És així com l'equip docent també es veu involucrat en un treball grupal ja que els projectes requereixen la participació de tots els professors i de l'equip d'orientació psicopedagògica per fer una anàlisi constant de les pràctiques docents. Segons una reflexió de l'expert en educació inclusiva, **Melvin Ainscow**, sobre bones pràctiques educatives inclusives, la pràctica educativa per projectes ajuda a crear una cultura escolar inclusiva ja que en el moment de dissenyar els projectes es té en compte la totalitat i la diversitat dels alumnes. Així, el treball per projectes facilita la participació activa en totes fases del procés d'aprenentatge.

Amb la revisió propiciada per Nausica també s'ha introduït el model de dos mestres a l'aula durant els moments de treball específic, que Ainscow considera com una de les mesures de personalització i atenció a la diversitat més eficaç. Disposar de dos professors dins de l'aula pot garantir un major suport als alumnes sense tenir la necessitat de crear grups de millora externs. De fet, Ainscow suggereix que hi ha poca evidència científica sobre l'efectivitat dels grups de millora amb alumnes de capacitats homogènies fora d'aula i considera que aquesta pràctica podria segregar els alumnes, fomentar el seu etiquetatge i excloure'ls del grup.

Així doncs, a les nostres escoles es treballa de forma activa

la inclusió, construint una comunitat educativa que s'apropa, s'acomoda i s'adapta a les necessitats educatives de tots els alumnes, respectant-ne les diferències i potenciant les seves capacitats. Les paraules **del mestre Pere Vergés** mostren com la vocació d'escola inclusiva, tot focalitzant la seva mirada en la personalització, ha estat present des dels inicis del seu projecte pedagògic a l'Escola del Mar i, que actualment, continuem construint diàriament a les Escoles Garbí Pere Vergés: *"L'home que és mestre, perquè estima aquestes ànimes, pures i fines, de criatura, les agafarà d'una a una, i cada una la veurà com una ànima diferent de les ànimes de les altres i no com un ramat d'escolars que cal instruir"*.